Eduskunnan talousvaliokunnalle

Suomen Olympiakomitean lausunto tartuntatautilain muuttamisesta

***VIITE**: Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi tartuntatautilain 58 d §:n muuttamisesta ja tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta (HE 73/2021)*

Suomen Olympiakomitea lausuu otsikkoasiassa:

TARTUNTATAUTILAIN VOIMASSAOLON JATKAMINEN

Tartuntatautilain pykälien 58 a-h voimassaoloa ehdotetaan jatkettavaksi nykyisessä muodossaan 31.12.2021 saakka. **Eduskuntakäsittelyssä tulisi harkita tarkasti, onko säännösten voimassaolon jatkaminen edelleen tarpeen.** Epidemian pitäminen hallinnassa vaatii rajoituksia, mutta niiden tulisi kuitenkin olla tautitilanteeseen nähden oikeasuhtaisia.

Erityisesti tulisi harkita tartuntatautilain pykälän 58 g voimassaolon jatkamisen tarpeellisuutta. Liikunta- ja urheilutilojen sulkeminen kaventaa merkittävästi liikuntamahdollisuuksia, joten se vaikuttaa erittäin negatiivisesti kansalaisten fyysiseen ja henkiseen hyvinvointiin. Lisäksi sillä on huomattavan negatiivinen vaikutus liikunta-alan yrittäjien ja omat tilat omistavien urheiluseurojen talouteen.

Mikäli pykälän voimassaoloa päätetään kuitenkin jatkaa, sen sisältöä on syytä kohtuullistaa.

➔ Olympiakomitea esittää, että pykälää 58 g tulisi muuttaa vastaamaan aiempaa sääntelyä siten, että toimintaa voisi edelleen jatkaa rajaamalla kukin erillinen sisätila enintään kymmenelle hengelle. Näin mahdollisuus toiminnan jatkamiseen säilyisi rajatusti ja kontakteja voitaisiin kuitenkin edelleen välttää tehokkaasti.

Hallituksen esityksessä ei esitetä näyttöä liikuntatilojen sulkemisen vaikutuksista koronapandemian hillitsemiseen. Harkinnassa on huomattava, että yritysten tai urheiluseurojen omistamista kuntosali-, kuntoilu-, kiipeily-, tanssi-, voimistelu-, palloilu-, kamppailu- ja muista liikuntatiloista ei ole tullut missään määrin merkittävästi tartuntoja eikä altistumisia. Liikuntatilojen merkitys koronaviruksen leviämisessä on ollut todella vähäinen. Lisäksi liikuntatilojen omistajat ja käyttäjät ovat toimineet vastuullisesti ja tiukoin terveysturvallisuustoimenpitein. Tällaisessa tilanteessa sääntelyn jatkamista ei voida pitää missään määrin kohtuullisena eikä tarkoituksenmukaisena toimenpiteenä koron apandemian hillitsemisessä.

Esityksen vaikutukset on arvioitu edelleen hyvin suppeasti. Vaikutusten arvioinnissa tulisi ottaa huomioon, että liikuntatilojen sulkeminen heikentää suomalaisten edellytyksiä harrastaa liikuntaa. Suomalaiset liikkuvat jo nyt terveyden ja hyvinvoinnin kannalta liian vähän. Tämä yhdistettynä rajoitusten pitkittymiseen tulee näkymään tulevina vuosikymmeninä terveydenhuoltomenojen kasvuna.

Tartuntatautilain muuttamisen yhteydessä viranomaiset tulisi velvoittaa käymään vuoropuhelua paikallisella, alueellisella ja valtakunnallisella tasolla liikunnan järjestötoimijoiden sekä yrittäjien kanssa. Rajoitusten asettamisen yhteydessä tulisi käydä yhteistyössä läpi kaikki mahdolliset muut toimet koronaviruksen leviämisen estämiseksi, jotta sulkutoimenpiteiltä voitaisiin välttyä.

LÄHIKONTAKTIN MÄÄRITELMÄN MUUTTAMINEN

Esityksessä ehdotetaan tartuntatautilakia muutettavaksi siten, että lähikontaktilla tarkoitettaisiin jatkossa ihmisten oleskelua kasvotusten tai samassa sisätilassa alle kahden metrin etäisyydellä toisistaan yli 15 minuutin ajan. Muutoksen myötä kahden metrin etäisyyttä toisiin henkilöihin ei edellytettäisi alueellisesti tai toiminnallisesti rajatuissa ulkotiloissa. Kahden metrin turvaväli koskisi jatkossa siis vain sisätiloissa tapahtuvaa toimintaa.

Olympiakomitea kannattaa esitystä lähikontaktin määritelmän muuttamisesta. Muutos helpottaa merkittävästi ulkotiloissa järjestettävien liikunnan ja urheilun yleisötilaisuuksien järjestämistä. Etäisyysvaatimukset ovat olleet merkittävä este yleisötilaisuuksien järjestämiselle ulkona. Tällä hetkellä voimassa olevaa kategorista kahden metrin turvavälisuositusta ei voida pitää perusteltuna etenkään tartuntamäärien vähentyessä, joten esityksen mukaisesti jatkossa sitä ei tule soveltaa ulkotiloihin.

Olympiakomitea pitää myös erittäin hyvänä ja tärkeänä sitä, että 58 d § säännöskohtaisissa perusteluissa on vaatimus turvavälien soveltamiseen erilaisten tilojen osalta. Tapahtumissa turvavälien soveltamisen mahdollistavat esimerkiksi ilmanvaihtoon, tapahtumatilan ja tapahtuman luonteeseen ja kasvomaskien käyttövelvoitteeseen perustuvat asiat. Tarkemman soveltamisen osalta tulee viipymättä luoda selkeä viranomaisohjaus. Tämän luomisessa tulee hyödyntää toimialan asiantuntemusta, jotta tähän saakka erittäin puutteellisesti toteutunut yleisötilaisuuksia koskevien rajoitusten tarkkarajaisuus ja oikeasuhtaisuus pystytään jatkossa varmistamaan.

➔ Olympiakomitea odottaa sosiaali- ja terveysministeriöltä selkeää ja toimialojen yhdenvertaisen kohtelun varmistavaa ohjausta. Myös sisätiloissa järjestettävän toiminnan edellytykset tulee varmistaa - käytännössä hallituksen julkisesti kertoman mukaisesti ihmisten välisestä etäisyysvaatimuksesta olisi selkeästi luovuttava perustason epidemia-alueilla sisätilojen osalta.

KORONAPANDEMIAN VAIKUTUKSET LIIKUNTAAN JA URHEILUUN

Liikunnan ja urheilun kannalta on ensiarvoisen tärkeää, että koronapandemian vaikutukset minimoidaan. Liikunta- ja urheilutoimintaa ei tulisi rajoittaa enempää kuin vastuullisen tapahtumajärjestämisen kannalta on välttämätöntä.

Liikunta- ja urheiluyhteisö on toiminut vastuullisesti viranomaisten ohjeistuksia noudattaen koronavirus-epidemian vastaisessa taistelussa. Esimerkiksi KIHU:n selvityksen mukaan seuroissa altistumis- ja karanteeni-tilanteet ovat olleet harvinaisia toiminnan laajuuteen nähden. Urheiluliike on onnistunut hyvin myös turvallisten yleisötapahtumien järjestämisessä. Suosituksia hygieniasta ja turvaväleistä on noudatettu ja myös vapaaehtoisesti on tehty ehkäisytoimia, jotka eivät olisi olleet edes täysin välttämättömiä.

Koronapandemia on vaikuttanut merkittävästi seurojen ja lajiliittojen toimintaan. Toiminnan keskeytyminen ja siitä aiheutuneet tulonmenetykset yhdistettynä vuosille 2022 ja 2023 suunniteltuihin liikuntabudjetin leikkauksiin asettavat isoja vaikeuksia urheilujärjestöjen toiminnalle lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

Koronarajoitukset ovat jo tähän mennessä aiheuttaneet huomattavia taloudellisia menetyksiä urheilulle. Nämä kustannukset ovat syntyneet rajoituksista, joiden myötä on mm. peruutettu tapahtumia, supistettu osallistujamääriä sekä tehty poikkeavia tilajärjestelyjä. Euroopan komission teettämän selvityksen mukaan koronapandemian taloudelliset vaikutukset urheilulle olivat Suomessa vuonna 2020 arviolta 409–477 miljoonaa euroa. Taloudelliset vaikutukset ovat osuneet laajasti koko liikunnan ja urheilun kenttään.

Mikäli valtio puuttuu esityksen mukaisesti rajoituksin tai sulkemisin perustuslailliseen oikeuteen elinkeinon harjoittamisesta, yrityksille tulee korvata syntyneet taloudelliset menetykset. Eduskunta edellytti jo nyt voimassa olevaa tartuntatautilain väliaikaista muutosta käsitellessään, että valtioneuvosto valmistelee pikaisesti säännökset siitä, että tartuntatautilain 58 g §:ssä tarkoitetun asiakastilojen sulkemisen aiheuttamia taloudellisia menetyksiä korvataan elinkeinonharjoittajille yleisen kustannustuen kautta tai erillisenä korvauksena, jos 14 vuorokautta kestänyttä sulkemista on jouduttu jatkamaan. Tämä työ on edelleen kesken.

Helsingissä 7.5.2021

Mikko Salonen
toimitusjohtaja
Suomen Olympiakomitea